

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-OPZ.050.11.2025.SK
4090191.16550987.13507272
Warszawa, 05-12-2025

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posłanki Izabeli Bodnar i grupy posłanek (znak:13590).

Temat: w sprawie braku skutecznych przepisów zapobiegających budowie osiedli mieszkaniowych na terenach, na których stwierdzono historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pani Posłanki Izabeli Bodnar i grupy posłanek, o numerze K10INT13590, w sprawie braku skutecznych przepisów zapobiegających budowie osiedli mieszkaniowych na terenach, na których stwierdzono historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Odpowiadając na pytanie 1. „Czy Minister Klimatu i Środowiska planuje wzmoczoną weryfikację, czy władający powierzchnią ziemi wykonują obowiązek remediacji terenów zanieczyszczonych? Jeśli tak, to w jaki sposób ta weryfikacja będzie przeprowadzana i kiedy oraz przez jakie organy?” i pytanie 2. „Czy Minister Klimatu i Środowiska podejmie działania zmierzające do ustalenia wyższych sankcji karnych za zaniechanie remediacji terenów zanieczyszczonych oraz nieterminową remediację terenów zanieczyszczonych, tak aby miały one charakter realnie odstrasżający, np. odnosząc sankcję karną do wartości zabudowanego gruntu, która to sankcja miałaby charakter odstrasżający (prewencyjny)?” uprzejmie informuję, co następuje.

Aktualnie kwestie dotyczące zanieczyszczenia powierzchni ziemi, w zależności od czasu wystąpienia zanieczyszczenia, uregulowane są:

- w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*¹, zwanej dalej „ustawą Poś”, która obejmuje zanieczyszczenie gleby i ziemi spowodowane przed 30 kwietnia 2007 r., zwane historycznym zanieczyszczeniem powierzchni ziemi,
- w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o *zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie*², zwanej dalej „ustawą szkodową”, która obejmuje zanieczyszczenie gleby i ziemi powstałe po 30 kwietnia 2007 r., zwane szkodą w środowisku w powierzchni ziemi, powstałą w wyniku działalności stwarzającej ryzyko szkody w środowisku.

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.

² Dz. U. z 2020 r., poz. 2187

Przepisy obu ustaw są analogiczne w zakresie procedur postępowania, organów administracji właściwych do przedmiotowej sprawy, kryterium oraz sposobu oceny zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska, dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko oraz sposobu przeprowadzenia remediacji.

Zanieczyszczenie powierzchni ziemi ocenia się na podstawie przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie lub w ziemi, które zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w *sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi*³. Za dopuszczalną zawartość w glebie i w ziemi substancji powodującej ryzyko uznaje się taką zawartość, poniżej której żadna z funkcji pełnionych przez powierzchnię ziemi nie jest znacząco naruszona. W rozporządzeniu tym, określono również etapy identyfikacji terenów zanieczyszczonych oraz rodzaje działalności mogących z dużym prawdopodobieństwem powodować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wraz z przykładowymi dla tych działalności zanieczyszczeniami oraz metodyki referencyjne prowadzenia badań zanieczyszczenia gleby i ziemi.

Zgodnie z przepisami ustawy Poś oraz przepisami ustawy szkodowej w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia powierzchni ziemi należy przeprowadzić jej remediację. Remediację przeprowadza się zgodnie z ustalonym w drodze decyzji planem remediacji. Organem właściwym do ustalenia planu remediacji jest regionalny dyrektor ochrony środowiska (rdoś).

Przepisy ustawy szkodowej określają zasady odpowiedzialności podmiotu korzystającego ze środowiska za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Natomiast w przypadku wystąpienia historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, przepisy ustawy Poś wskazują na obowiązek przeprowadzenia remediacji przez władającego powierzchnią ziemi⁴. Ustawa wskazuje również wyjątki od tych ogólnych zasad, w tym przypadki, gdy odpowiedzialność spoczywa na wskazanym sprawcy zanieczyszczenia lub na rdoś.

Przez remediację rozumie się poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcia lub zmniejszenia ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu. Remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska.

Zarówno ustawa Poś, jak i ustawa szkodowa zobowiązują rdoś do dokonania oceny przeprowadzenia remediacji, która polega na stwierdzeniu zgodności remediacji z ustalonym planem remediacji. W przypadku, gdy stwierdzono niezgodność przeprowadzonej remediacji z ustalonym planem remediacji, stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W świetle istniejących

³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia gleby i ziemi (Dz. U. poz. 1395).

⁴ Art. 101h ust. 1 ustawy Poś.

instrumentów nadzorczych należy uznać, że obecny zakres weryfikacji spełnienia obowiązków remediacyjnych jest wystarczający.

Przepisy karne w ustawie Poś przewidują karę grzywny za niezgłoszenie historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi do rdoś, za nieprzeprowadzenie remediacji, za prowadzenie remediacji niezgodnie z ustalonym planem remediacji lub za nieprzedkładanie rdoś projektu planu remediacji, za uniemożliwienie przeprowadzenia remediacji, a także za nieprzeprowadzenie badań zanieczyszczenia gleby i ziemi w przypadku nałożenia takiego obowiązku przez rdoś.

Z kolei przepisy karne z ustawy szkodowej przewidują karę grzywny za niepodjęcie działań zapobiegawczych lub naprawczych, za niezgłaszanie do rdoś i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska (wioś) wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, za niezgodnienie warunków przeprowadzenia działań naprawczych z rdoś lub prowadzenie tych działań wbrew uzgodnionym warunkom, za uniemożliwienie prowadzenia działań zapobiegawczych lub naprawczych, za nieinformowanie o zakończeniu działań zapobiegawczych lub naprawczych, a nieprzeprowadzenie badań, pomiarów lub monitoringu wymaganych w przypadku nałożenia takiego obowiązku przez rdoś.

Niezależnie od powyższego pragnę poinformować, że ewentualne potrzeby zmian obecnie obowiązujących przepisów będą wnikliwie analizowane w związku z obowiązkiem transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/2360 z dnia 12 listopada 2025 r. w sprawie monitorowania i odporności gleby (*prawo o monitorowaniu gleby*), zwanej dalej „dyrektywą SML”, która została opublikowana w dniu 26 listopada 2025 r. Akt ten wejdzie w życie 16 grudnia 2025 r. i zobowiązuje państwa członkowskie do wprowadzenia w życie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do wykonania przedmiotowej dyrektywy w ciągu 36 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Celem dyrektywy SML jest powstrzymanie degradacji i osiągnięcie zdrowych gleb w całej Unii Europejskiej do 2050 r. Dyrektywa dotyczy wszystkich gleb w UE. Dyrektywa SML wprowadza obowiązek ustanowienia ram monitorowania zdrowia gleby oraz zasklepienia i usuwania gleby w wyznaczonych jednostkach glebowych i okręgach glebowych. Ramy monitorowania opierają się na obowiązkowych wskaźnikach i kryteriach zdrowia gleby. Na podstawie otrzymanych wyników monitoringu dokonywana będzie ocena stanu gleby. Dyrektywa zakłada wspieranie właścicieli i zarządców gruntów w działaniach na rzecz osiągnięcia zdrowia i odporności gleby, w tym zapewnienie dostępu do szkoleń, wiedzy naukowej i źródeł finansowania, z uwzględnieniem wytycznych dotyczących środków i praktyk mających na celu zwiększenie odporności gleby. Dyrektywa wprowadza również obowiązek przestrzegania zasad dotyczących łagodzenia skutków zajmowania gruntów, jako działania przyczyniającego się do łagodzenia zmian klimatu. Ponadto, dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do zidentyfikowania wszystkich potencjalnie zanieczyszczonych miejsc i zebrania ich w publicznie dostępnym rejestrze, a następnie przeprowadzenia badań tych

miejsc i wdrażania środków zmniejszających ryzyko, w tym m.in. podjęcia działań remediacyjnych w miejscach, w których stwierdzono niedopuszczalne dla zdrowia ludzi i środowiska zagrożenie.

Odnosząc się do pytanie 4. „Czy Ministerstwo przewiduje rozszerzenie obowiązków organów administracji architektoniczno-budowlanej o weryfikację stanu zanieczyszczeń gruntu przed wydaniem pozwolenia na budowę?” informuję, że Minister Finansów i Gospodarki udzielił odpowiedzi na przedmiotowe pytanie, pismem z dnia 25 listopada 2025 r., znak DAB-II.054.10.2025, stanowiącym odpowiedź na interpelację K10INT13554 Pani Poseł Izabeli Bodnar.

Odpowiadając na pytanie 3. „Czy planowane są zmiany w funkcjonowaniu rejestru historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi - w szczególności w kierunku zwiększenia jego kompletności, dostępności danych oraz obowiązku raportowania przez inwestorów?”, pytanie 5 „Czy prowadzone są lub planowane działania mające na celu zidentyfikowanie najbardziej niebezpiecznych lokalizacji, w których realizowane są inwestycje mieszkaniowe na terenach poprzemysłowych?” i pytanie 6 „Czy Minister Klimatu i Środowiska przewiduje stworzenie dla obywateli kanału komunikacji z Ministerstwem lub właściwymi organami administracji, dzięki któremu obywatele będą mogli zgłaszać swoje wątpliwości co do zanieczyszczenia terenu, na którym planowana jest lub prowadzona jest inwestycja deweloperska i otrzymają niezwłoczne wsparcie w tym zakresie w przypadku stwierdzonego prawdopodobieństwa zanieczyszczenia gruntu?” informuję, że zgodnie z obowiązującymi przepisami w Polsce prowadzi się identyfikację gleb zanieczyszczonych.

Zgodnie z przepisami ustawy Poś zadaniem starosty jest dokonywanie identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, sporządzenie ich wykazu oraz przekazanie go do rdoś. W przepisach określono zakres zawartych w wykazie sporządzanym przez starostę informacji na temat każdego z potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Starosta dokonuje aktualizacji wykazu raz na 2 lata. Dodatkowo ustawa Poś wprowadza obowiązek zgłaszania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi do rdoś przez władającego powierzchnią ziemi, który stwierdził takie zanieczyszczenie na terenie będącym w jego władaniu. Co więcej, ustawa Poś daje możliwość, każdemu, kto stwierdził potencjalne historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, zgłoszenia tego faktu staroście.

Z kolei zgodnie z ustawą szkodową jeżeli wystąpiła szkoda w środowisku w powierzchni ziemi podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany niezwłocznie zgłosić ten fakt do rdoś i wioś. Ponadto rdoś jest obowiązany przyjąć od każdego zgłoszenie o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku.

Na podstawie ustawy Poś, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska (GDOŚ) prowadzi rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, natomiast na podstawie ustawy szkodowej prowadzony jest rejestr bezpośrednich zagrożeń

szkodą w środowisku i szkód w środowisku. Oba rejestry są prowadzone w jednym systemie elektronicznym.

Za pośrednictwem systemu teleinformatycznego organy ochrony środowiska oraz organy inspekcji ochrony środowiska mają bezpośredni dostęp do wszystkich danych zawartych w ww. rejestrach. Udostępnienie danych w odniesieniu do innych osób fizycznych i prawnych następuje na wniosek, na podstawie przepisów o dostępie do informacji. Jednocześnie należy wskazać, że dane z ww. rejestrów są też udostępniane w systemie teleinformatycznym prowadzonym przez GDOŚ (<https://geoserwis.gdos.gov.pl/>). Można w nim uzyskać informacje na temat statusu terenu oraz substancji powodujących ryzyko, zanieczyszczających dany teren. Informuję również, że rejestr szkód w środowisku oraz rejestr historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi są przewidziane do modernizacji w ramach projektu API, który ma na celu udostępnienie danych publicznych w standardach otwartych, zgodnych z wymaganiami prawnymi, technicznymi i interoperacyjnymi oraz integracje z portalem dane.gov.pl. Należy jednak podkreślić, że prace te znajdują się obecnie na wstępnym etapie, z tego względu aktualnie nie jest jeszcze możliwe szczegółowe określenie zmian w funkcjonowaniu ww. rejestrów.

Dodatkowo pragnę nadmienić, że przepisy dotyczące ww. rejestrów również będą analizowane i mogą ulec zmianie w ramach transpozycji dyrektywy SML.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że Minister Finansów i Gospodarki udzielił odpowiedzi na przedmiotowe pytanie w swoim zakresie kompetencji dot. procedur planistycznych w piśmie z dnia 25 listopada 2025 r., znak DAB-II.054.10.2025, stanowiącym odpowiedź na interpelację K10INT13554 Pani Poseł Izabeli Bodnar.

Odnoścąc się do pytania 7. *„Czy planowane są wzmożone kontrole Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska weryfikujące, czy inwestor wykonał swoje obowiązki, wynikające z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przed oddaniem budynku do użytkowania stosownie do art. 365 ust. 2 w zw. z art. 76 ustawy Prawo ochrony środowiska?”* uprzejmie informuję, na podstawie informacji uzyskanych od Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, pragnę poinformować, że aktualnie nie są planowane wzmożone kontrole wioś weryfikujące, czy inwestor wykonał swoje obowiązki, wynikające z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przed oddaniem budynku do użytkowania stosownie do art. 365 ust. 2 w zw. z art. 76 ustawy Poś. Jednocześnie należy zaznaczyć, że IOŚ prowadzi kontrole nowych przedsięwzięć na etapie przekazywania do użytkowania, w odniesieniu do obiektów lub instalacji realizowanych jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko⁵. Ponadto, ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839)

o ocenach oddziaływania na środowisko, zwanej dalej: „ustawą OOS”⁶, przypisała wioś uprawnienia w zakresie wymierzania administracyjnych kar pieniężnych za naruszanie warunków decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ustawodawca kompetencje w tym zakresie określił w art. 136a ustawy OOS, w którym szczegółowo wymienił przypadki do zastosowania sankcji. Natomiast zgodnie z art. 75 ustawy OOS, organami właściwymi do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w zależności od rodzaju przedsięwzięcia, są: rdoś, GDOŚ, starosta, dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, a także wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Należy podkreślić, że w ww. organy powinny dysponować informacją o ewentualnie występującym na danym terenie historycznym źródle zanieczyszczenia powierzchni ziemi, gdyż wiedza o zidentyfikowanym zanieczyszczeniu może okazać się kluczowa dla oceny ewentualnego ryzyka czy możliwości realizacji planowanego przedsięwzięcia.

Z wyrazami szacunku,

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Minister Finansów i Gospodarki
2. Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1112